

Grundläggande granskning 2021

Barn-och utbildningsnämnden

Luleå Kommun

KPMG AB

2022-02-07

Antal sidor 26

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning och Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Målstyrning	5
3.2	Intern kontroll	6
3.3	Ekonomi	8
3.4	Beslutsunderlag och protokoll	9
3.5	Generella frågeställningar till samtliga nämnder	10
3.6	Specifika frågor till barn- och utbildningsnämnden	13
3.7	Frågor som lyftes vid dialogmötet	23

1 Sammanfattning

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll. De fördjupade granskningarna kan ses som komplement till den grundläggande granskningen.

Den grundläggande granskningen baseras på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser. Den grundläggande granskningen ger också underlag att under året uppdatera riskanalysen. Enligt god revisions sed i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ha en sådan omfattning att den ger en grund för bedömningar i revisionsberättelsen.

KPMG har på uppdrag av kommunrevisionen genomfört en grundläggande granskning med syfte att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnders arbete samt en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen. Den grundläggande granskningen fortgår fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2021.

Vi bedömer att nämndens målstyrning är ändamålsenlig. Nämnden har både brutit ner samt formulerat egna måttal/mått till inom samtliga av kommunfullmäktige fastställda målområden. Därutöver har nämnden även formulerat egna mål. Dessa sammantaget fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi bedömer att nämnden säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll avseende verksamhet och den ekonomiska redovisningen och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi bedömer att nämndens interna ekonomistyrning är tillfredsställande utifrån vad som framkommit i denna översiktliga granskning. Nämnden har följt upp ekonomin löpande under året och visar på ett överskott vid årets slut.

Vi konstaterar via protokollgranskning att barn- och utbildningsnämndens (BUN) protokoll är tydliga och att det finns hänvisning till beslutsunderlag. Vår bedömning är dock att sammanfattning av ärendet samt beslutsformuleringen ibland är allt för kortfattad för att läsaren ska få en förståelse för beslutet.

Med utgångspunkt i genomförd granskning, som till sin karaktär är översiktlig, rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- Utveckla beslutsformulering samt sammanfattning av ärendet i protokollen så läsaren får förståelse för beslutet.

2 Inledning och Bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsred.

Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Räkenskaperna är rättvisande.
- Den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse samt styrning och intern kontroll. De fördjupade granskningarna kan ses som komplement till den grundläggande granskningen.

Den grundläggande granskningen baseras på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser. Den grundläggande granskningen ger också underlag att under året uppdatera riskanalysen. Enligt god revisionsred i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ha en sådan omfattning att den ger en grund för bedömningar i revisionsberättelsen.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Den grundläggande granskningen är en översiktlig granskning som syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Detta för att säkerställa att de lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Den grundläggande granskningen syftar därmed till att ge en översiktlig bild av styrelse och granskade nämnder och en tillräcklig grund för de bedömningar som görs inför ansvarsprövningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelsen/nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Har styrelsen/nämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
 - Vidtar styrelsen/nämnden åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har styrelsen/nämnden en struktur för arbetet med sin interna kontroll som gör att det finns förutsättningar att bedriva den på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt?

2022-02-07

- Är styrelsens/nämndens beslutsunderlag och protokoll tydliga?

2.2 Avgränsning

Granskningen avser hela granskningsåret 2021 och omfattar därmed granskning och bedömning utifrån samtliga styr- och uppföljningsdokument som upprättas för året. Granskningen färdigställs och avslutas därmed först efter att styrelse och nämnder behandlat sina årsbokslut/verksamhetsuppföljningar för 2021.

2.3 Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725)
- Strategisk plan och budget 2021-2023
- Riktlinje för internkontroll
- Övergripande intern kontrollplan och riskbedömning fastställd i KS
- Nämndsspecifika riktlinjer/rutiner för intern kontroll
- Nämndernas reglementen

2.4 Metod

Den grundläggande granskningen genomförs dels genom dialogmöten och dels genom bedömning av styrdokument och utsända frågeställningar. Granskningen har bestått av följande delar; skriftliga bedömnings-/frågeformulär, dialogmöten, dokumentstudier samt protokollsgranskning. Dessutom har enskilda samtal med verksamhetsföreträdare genomförts där så behövts.

I årets grundläggande granskning har presidiet i nämnden skriftligt besvarat generella och nämndspecifika frågor samt ett bedömningsformulär. Nämndsledamöterna har tagit del av svaren. De svar som lämnats har använts som underlag till de dialoger som genomförts med nämnden och därigenom har nämndsledamöterna haft möjlighet att komma med kompletterande synpunkter.

2.4.1 Begreppsförklaring

Nedan följer en förklaring av de begrepp som revisorerna använder i revisionsredogörelsen då de lämnar sin samlade bedömning av nämndernas interna styrning och kontroll. Presidiet har också i sin bedömning använt nedanstående begrepp:

Bristfällig – Omedelbara förstärkningar krävs

Tillräcklig – Behov av förstärkningar föreligger

Ändamålsenlig – God följsamhet inom området

Tillfredsställande – Mycket god följsamhet inom området

3 Resultat av granskningen

3.1 Målstyrning

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till följande lagkrav, mål och beslut samt åtaganden kopplade till ett urval av fullmäktiges mål och uppdrag:

Åtagande	Krav enligt	Presidiets bedömning av följsamheten	Hänvisning till §§ och underlag som styrker bedömning
2.2.1 Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de bestämmelser i lagar och författningar som verksamheten omfattas av.	Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §, Reglemente för Luleå kommuns styrelse och nämnder, KF 2019-03-25.	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande	§ 6 Information om verksamhetsplan 2021 Ärendenr 2020/976-3.8.0.2 BUN beslut 2021-01-20 Bilaga; Lång verksamhetsplan 2021
2.2.1.2 Har nämnden löpande under året tagit aktiva beslut utifrån uppföljning om åtgärder för att uppnå måluppfyllelse?		☒ Ja ☐ Nej	Satsning på läromedel utifrån ojämlig tillgång till läromedel. Fördelning av covidmedel utifrån nulägesanalys per verksamhet.
2.2.2 Har nämnden brutit ner och formulerat egna mätetal/mått som bidrar till kommunfullmäktiges målområden för perioden?	Strategisk plan och budget 2021-2023	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande	
2.2.3 Har nämnden formulerat egna mål som bidrar till kommunfullmäktiges övergripande målområden för perioden?		☒ Ja ☐ Nej	

3.1.1 Lakttagelser och bedömning - Målstyrning

Verksamhetsplan 2021 är antagen 2020-12-16 §154 därutöver har information om verksamhetsplan 2021 lämnats till nämnden 2021-01-20 §6. Vi kan genom protokolläsning konstatera att BUN löpande under året tagit aktiva beslut utifrån uppföljning om åtgärder för att uppnå måluppfyllelse.

Vi bedömer att nämndens målstyrning är ändamålsenlig. Nämnden har både brutit ner samt formulerat egna måttetal/mått till inom samtliga av kommunfullmäktige fastställda målområden. Därutöver har nämnden även formulerat egna mål. Dessa sammantaget fungerar som styrsignaler till verksamheten.

3.2 Intern kontroll

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till följande lagkrav, samt åtaganden enligt styrande dokument:

Åtagande	Krav enligt	Presidiets bedömning av följsamheten	Hänvisning till §§ samt underlag som styrker bedömning
2.1.1 Nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.	Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6§, Riktlinjer för intern kontroll	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande	§ 32 Rutin för internkontroll Ärendnr 2021/61-1.3.2.1 BUN beslut 2021-03-17 Bilaga; Rutin för internkontroll
2.1.1.1 Har nämnden varit aktiv i genomförandet av en riskanalys, inkl. värdering och vägledning i hantering av riskerna?	Riktlinje för Intern kontroll KLF 2020/1539, Fastställd 2020-12-11	☒ Ja ☐ Nej	
2.1.1.2 Har nämnden genomfört en riskanalys och riskbedömning?	Riktlinje för Intern kontroll KLF 2020/1539, Fastställd 2020-12-11	☒ Ja ☐ Nej	

2022-02-07

<p>2.1.1.3 Har nämnden fastställt internkontrollplan?</p>	<p>Riktlinje för Intern kontroll KLF 2020/1539, Fastställd 2020-12-11</p>	<p>X Ja ☐ Nej</p>	
<p>2.1.1.4 Har nämnden beslutat om uppföljning av internkontrollplanen?</p>	<p>Riktlinje för Intern kontroll KLF 2020/1539, Fastställd 2020-12-11</p>	<p>X Ja ☐ Nej</p>	
<p>2.1.2 Nämnderna ansvarar för att antagna regler och tillämpningsanvisningar avseende attestreglementet följs. Hur är efterlevnaden?</p>	<p>Attestreglemente, Tillämpningsanvisningar till attestreglemente för Luleå kommun</p>	<p>☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig X Tillfredsställande</p>	<p>§ 122 Tillämpningsanvisningar attestreglemente Barn- och utbildningsnämnden Ärendenr 2021/505-2.4.0.1 BUN beslut 2021-10-20 Bilaga; Tillämpningsanvisningar attestreglemente</p>
<p>2.1.2.1 Nämnderna ska utforma egna tillämpningsanvisningar för underhåll av attestförteckningen. Finns detta?</p>	<p>Attestreglemente, Tillämpningsanvisningar till attestreglemente för Luleå kommun</p>	<p>X Ja ☐ Nej</p>	
<p>2.1.2.2 Attestreglementet fastställer minimikraven inom attestområdet. Har nämnden vidtagit några åtgärder för att stärka attestrutinerna?</p>	<p>Attestreglemente, Tillämpningsanvisningar till attestreglemente för Luleå kommun</p>	<p>☐ Ja X Nej</p>	<p>Om ja, ange vilka. Svårt att bedöma, se Tillämpningsanvisningarna. (bifogas)</p>

2022-02-07

3.2.1 Lakttagelser och bedömning – intern kontroll

Vi kan konstatera att BUN har antagit en internkontrollplan för 2021. Internkontrollplanen följs upp vid delårsrapport samt i årsredovisningen. BUN har även antagit en egen Rutin för internkontroll. Nämnden har även deltagit i arbetet med riskanalys och riskbedömning. BUN har även antagit tillämpningsanvisningar för Attestreglementet.

Vi bedömer att nämnden säkerställt en tillräcklig struktur för intern kontroll avseende verksamhet och den ekonomiska redovisningen och att den interna kontrollen är tillräcklig.

3.3 Ekonomi

Enligt Kommunallagen (2017:725) 11 kap 5§ samt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning ska nämnden ha ”en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.” Presidiets bedömer att efterlevnaden är tillfredsställande. BUN har anpassat sin verksamhet utifrån de förutsättningar som anges i budget. Nämnden anser att de får tillräckliga underlag avseende ekonomi och verksamhetens utveckling för att kunna göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans.

Åtagande	Krav enligt	Presidiets bedömning av följsamheten	Hänvisning till §§ och underlag som styrker bedömning
2.3.1 Nämnden ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.	Kommunallagen (2017:725), 11 kap. 5 § Fullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning	☐ Bristfällig ☐ Tillräcklig ☐ Ändamålsenlig ☒ Tillfredsställande	§ 102 Delårsrapport 2, 2021 Ärendenr 2021/452-1.2.1.4 BUN beslut 2021-09-22 Bilaga; Delårsrapport 2, 2021
2.3.1.1 Har anpassat sin verksamhet utifrån de förutsättningar som anges i budget?		☒ Ja ☐ Nej	
2.3.1.2 Får nämnden tillräckliga underlag avseende ekonomi och		☒ Ja ☐ Nej	

2022-02-07

<i>verksamhetens utveckling för att kunna göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans?</i>			
2.3.1.3 <i>Prognostiserar nämnden ett underskott för året?</i>		☐ Ja ☒ Nej	Om ja, vilken verksamhet
2.3.1.4 <i>Om ja på fråga 2.3.1.3 - har nämnden under året tagit aktiva beslut om åtgärder för att nå en ekonomi i balans?</i>		☐ Ja ☐ Nej	Om ja, ge exempel

3.3.1 Iakttagelse och bedömning - ekonomi

Enligt delårsrapporten per augusti 2021 prognostiserar BUN ett överskott på 38 mkr vilket motsvarar 2 procent av nämndens budgetomslutning. Vid uppföljningen per sista september prognosticerar barn- och utbildningsnämnden ett överskott på 33,2 mkr, eller motsvarande 1,7 procent av tilldelat kommunbidrag. Samtliga av nämndens fem verksamhetsområden, grundskola, förskola, gymnasieskola, resurscentrum och gemensamma resurser prognosticerar överskott; Årsresultatet visar på överskott.

Vi bedömer att nämndens interna ekonomistyrning är tillfredsställande. Nämnden har följt upp ekonomin löpande under året och visar på ett överskott vid årets slut.

3.4 Beslutsunderlag och protokoll

De förtroendevalda revisorerna följer styrelse och nämnder löpande, utifrån sina bevakningsansvar för nämnder, genom bland annat protokollsgranskning. Bevakningen rapporteras löpande på revisorernas sammanträden. Protokollsgranskningen syftar bland annat till att revisorerna ska få en god uppfattning om vad som tas upp och beslutas i styrelse och nämnder, dess följsamhet till mål och uppdrag samt att notera viktiga iakttagelser utifrån såväl genomförd riskanalys som hur nämnden agerar vid eventuella avvikelser eller i övrigt utför sin styrning, uppföljning och kontroll.

3.4.1 Iakttagelse och bedömning - beslutsunderlag och protokoll

BUN:s protokoll är tydliga och det finns hänvisning till beslutsunderlag. Vår bedömning är dock att sammanfattningen av ärendet samt beslutsformuleringen ibland är allt för kortfattad för att läsaren ska få en förståelse för beslutet.

3.5 Generella frågeställningar till samtliga nämnder

Presidiet i respektive nämnd har besvarat nedanstående frågor skriftligt. Svaren har återgetts i sin helhet.

3.5.1 Har styrelsen/nämnden säkerställt att det finns rutiner och en beredskap för att hantera ej planerad frånvaro hos nyckelpersoner?

Ja, exempelvis genom att det finns en biträdande skolchef som går in i skolchefs ställe vid frånvaro, både oplanerad och planerad, exempelvis semester. Joursystem med ersättare för ledningsgruppens chefer finns vid planerad frånvaro, som även kan användas vid icke planerad frånvaro om skolchef bedömer att det behövs. Verksamhetscheferna kan utse ersättare vid behov och skolchef ansvarar för att utse ersättare vid behov, om verksamhetschef är frånvarande. I delegationsordningen framgår vad som gäller kring exempelvis sjukdom hos delegat.

3.5.2 Hur arbetar styrelsen/nämnden med tillgänglighetsfrågor? Både när det gäller digital och fysisk tillgänglighet.

Digital tillgänglighet:

Digital tillgänglighet innebär att ingen ska hindras från att använda digital service på grund av funktionsnedsättning. Offentliga aktörers webbplatser och mobila applikationer ska vara tillgängliga. Kravet finns i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service.

Vad har vi gjort för att åtgärda tillgänglighetsbrister på lulea.se?

Kommunikationsenheten centralt har anpassat sidmallarna för hela lulea.se.

Barn- och utbildningsförvaltningen har korrigerat felaktiga rubriknivåer och länkar. Bilder och tabeller har beskrivits med text, vi har tagit bort videos som inte uppfyller tillgänglighetskraven. Alla videos som publiceras på lulea.se har numera undertexter samt att nytt innehåll som publiceras tillgänglighetsanpassas på en gång. Vi publicerar innehåll direkt i HTML istället för i pdf:er där det är möjligt. Vi arbetar kontinuerligt med ett analysverktyg (Siteimprove) som hjälper oss att kvalitets- och tillgänglighetsgranska lulea.se - Utbildning och förskola. Infördes våren 2021. April 2021 gjorde vi om alla förskolor och grundskolor hemsidor för ett likvärdigt utseende. Samtidigt minskade vi antalet webbredaktörer. Det var direkt nödvändigt eftersom lagkraven innebär att varje redaktör måste hålla sig uppdaterad och arbeta frekvent med webb, något som var svårt med många sällanredaktörer.

Statistik från analysverktyget Siteimprove visar att:

- 2020-03-29, före vi sjösatte nya skolhemsidor och ändrade redaktörsorganisationen, låg tillgängligheten för allt innehåll under www.lulea.se - Utbildning och förskola på 78,1 (av 100), vilket var sämre än Industry Benchmark (Branschens riktmärke som visar den genomsnittliga poängen för webbplatser som använder Siteimprove i Sverige och vår bransch.)

2022-02-07

- 2021-11-01, låg tillgängligheten för allt under Utbildning och förskola på 97,3 (av 100). Med andra ord en stor förbättring. Dessutom ligger vi betydligt bättre än Industry benchmark (82,8).

Arbete för att tillgänglighetsanpassa alla sidor som hanterar information på webbplatsen fortsätter löpande.

Nytt innehåll som publiceras tillgänglighetsanpassas på en gång. Vi publicerar innehåll direkt i HTML istället för i pdf:er överallt där det är möjligt.

Sidor med äldre innehåll ses över fortlöpande och anpassas när innehållet ska uppdateras/revideras.

Tillgängligheten i leverantörers webbplatser och mobila applikationer

Digital service som tillhandahålls av en offentlig aktör genom en webbplats eller mobila applikation som står under tredje parts kontroll ska följa kraven på tillgänglighet, så långt det är möjligt.

Vi ställer krav på leverantörer i samband med upphandlingar om att deras webbplats/mobila applikation ska leva upp till kraven i lagstiftningen.

Den pågående upphandlingen av elevadministrativt system ska uppfylla kraven enligt webbdirektivet (WCAG) som syftar till att öka webbplatserns tillgänglighet och användbarhet. Samma gällde upphandlingen av lärplattformen Unikum.

Appar och webbresurser som används i skolverksamheterna har ett tydligt pedagogiskt syfte. De uppfyller ett pedagogiskt behov som handlar om tillgänglighet ur något perspektiv. Det kan vara appar, webbresurser som ska konkretisera matematiken, visualisera skeenden, förklara begrepp etc. I valet kring att använda en digital tjänst så står alltid elevens behov i fokus.

När det handlar förvaltningens interna stöd- och supportsite BUF Digisupport för skolverksamheterna, så följer vi webbtillgänglighetsriktlinjerna i möjligaste mån.

Fysisk tillgänglighet:

Luleå kommun som fastighetsägare representeras av Stadsbyggnadsförvaltningen (SBF). De ansvarar för att de lokaler Barn- och utbildningsförvaltningen (BUF) hyr är ändamålsenliga vilket innefattar att lagar och regler för tillgänglighet följs vid ny-, om- och tillbyggnad i kommunens lokaler.

I befintliga lokaler så beror den fysiska miljön på de lagar och regler som gällde när lokalerna en gång byggdes. I de miljöerna har åtgärder skett successivt när nya myndighetskrav kommit för arbetsmiljö- och tillgänglighetsområdet. Dessa åtgärder kan vara generella för alla byggnader och omhändertas då av SBF. I de fall det handlar om individanpassning så är det vanligaste att BUF beställer åtgärden eftersom den är kopplad till en enskild individ (elev eller personal).

I de fall BUF beställer åtgärder av SBF/fastigheter för att tillse att anpassningar sker i fysiska miljön så finns stöd till hela BUF verksamhet i form av centralt organiserad kompetens och resurser. I förvaltningen finns uppdrag för arbetsmiljösamordning samt budget för åtgärder. Under ett verksamhetsår så kan det handla om att BUF beställer cirka 40 uppdrag för specifika anpassningar. Åtgärderna varierar i omfattning, sker alltid i dialog med berörd verksamhet samt rapporteras till nämnden.

3.5.3 Hur arbetar styrelsen/nämnden med att främja en god arbetsmiljö i sina verksamhetsområden?

Nämnden fördelar arbetsmiljöuppgifter, resurser och mandat ut till chefer i verksamheten för att dessa ska bedriva SAM, systematiskt arbetsmiljöarbete. Nämnden följer det systematiska arbetsmiljöarbetet genom den årliga uppföljningen av SAM samt uppföljning av sjuk och friskstatistik. Budget finns även för särskilda arbetsmiljöinsatser utifrån myndighetskrav. Handlingsplaner på övergripande nivå utifrån årlig uppföljning av SAM skapas av tjänstemän och godkänns av nämnden.

3.5.4 Hur arbetar styrelsen/nämnden med att säkerställa en långsiktigt stabil sjukfrånvaro på låg nivå?

Nämnden får löpande rapport om vilka åtgärder som görs inom arbetsmiljö, en-två gånger per år rapporteras strategisk kompetensförsörjning i samverkan, dvs med vilka frågor vi arbetar med inom arbetsmiljö, lönebildning, arbetsorganisation och arbetstid. Under 2021 har det redovisats i januari och oktober. En gång per år, oftast i december får nämnden en uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete och hur det förlöpt under året, här pratar vi också om nämndens ansvar när det gäller arbetsmiljö. Förutom det så får nämnden ta del av sjukstatistik, en eller två gånger per år, i maj i år fick nämnden en statistikbilaga om bland annat sjukfrånvaron, antal underställda per chef mm som vi gick igenom. Vid dessa tillfällen har nämnden möjlighet att ställa frågor och komma med förslag på åtgärder som förvaltningen tar med sig i det fortsatta arbetet. En del som vi pratat mycket om kopplat till sjukfrånvaro är vikarier, att vi tror att bristen på vikarier påverkar arbetsmiljön och även sjuktalen – så upphandlingen av extern aktör som ska säkerställa en högre tillsättning av vikarier tror vi kommer att vara en framgångsfaktor för arbetsmiljön och även en stabil sjukfrånvaro.

3.5.5 Vilka är styrelsens/nämndens utmaningar på kort och lång sikt?

- Likvärdighet
- Skolstruktur inklusive strategisk lokalförsörjning
- Kompetensförsörjning inklusive vikariehantering
- Konsekvenser av pandemin- särskilt kopplat till psykisk ohälsa
- Budget utifrån komplex situation med effektiviseringar, lokalbehov, skolstrukturutredningar, befolkningsökning på sikt

3.5.6 Har kommunstyrelsen/nämnden, utifrån genomförd risk- och konsekvensanalys, säkerställt en tillräcklig intern kontroll och uppföljning av hanteringen av Corona-krisen?

Risk- och konsekvensanalyser är gjorda och en beredskapsplan är framtagen. Ledningsgruppen har haft veckovisa avstämningar löpande. Ledningen har kontinuerligt gått ut med gemensam information till chefer samt vårdnadshavare. Skolchef har informerat om situationen i verksamheten vid varje nämndsammanträde samt informerat dem skriftligen löpande när behov har funnits.

2022-02-07

3.6 Specifika frågor till barn- och utbildningsnämnden

Presidiet i respektive nämnd har besvarat nedanstående frågor skriftligt. Svaren har återgetts i sin helhet.

3.6.1 Hur arbetar nämnden med Barnkonventionen?

Nedan följer en sammanställning över insatser för att implementera Barnkonventionen under senaste året:

Verksamhet	Implementering av Barnkonventionen	Målgrupp	När
Gymnasieskolan	Basutbildning BK med Åsa Koski (verksamh.utvecklare AMF)	Ledningsgruppen GY	April 2021
Gymnasieskolan	En medarbetare har genomgått SKR:s utbildning i Barnkonventionen under ledning av Marie Lundin Karphammar		Våren 2021
Gymnasieskolan	Basutbildning BK med Åsa Koski (verksamh.utvecklare AMF)	Skolenhet D	April 2021
Gymnasieskolan	Utbildning Barnkonventionen (BK)	Yrkeslärare BF, Skolenhet J	Inför lag 1 jan 2020
Gymnasieskolan, Resurscentrum	<i>Varför inflytande?</i> Kulturskolans elevrådsamordnare tillsammans med utvecklingsledare på gymnasiet sökte i september 2020, medel från Länsstyrelsen för att stärka tillämpningen av barnets rättigheter. Projektet avslutades i augusti 2021 och resulterade i ett informationsmaterial, av och med elever, som syftar till att inspirera elever i gymnasie- och grundskolan att nyttja sitt elevinflytande i det egna lärandet och i generella skolfrågor. <i>Diarienummer: 2020 - 617</i>	Elever GR + GY	2021
Gymnasieskolan	Ledningsmöten har en återkommande punkt på dagordningen "frågor från verksamheten" som inkluderar frågor från elever (ex via elevråd) och personal. Även frågor som personalen väcker har ofta sitt ursprung i synpunkter som de har fångat upp från eleverna.	Ledningsgruppen GY	Ht 2021

2022-02-07

Gymnasieskolan	Tydlig organisation för genomförande av LUPP-enkät för att främja elevers inflytande med en hög svarsfrekvens (Egen kanal i teamet All personal, en biträdande rektor ansvarar för att se till att information tillgängliggörs för personal att genomföra med elever)	Elever åk 2 Gy	Augusti-oktober 2021
Gymnasieskolan	"Digital demokrati" (en kanal i Team Luleå gymnasieskola) - en möjlighet för elever att påverka kommunen och ge sina åsikter i frågor som berör dem. (En mapp för varje förvaltning, med information, ex länk till frågeformulär eller inbjudan till annan dialog i frågor som berör unga).	Elever GY	Arbete under ht 2021, ska öppnas januari 2022.
Gymnasieskolan	Årligt temaarbete (ca 3 v) kring BK med åk 1 på BF-programmet. Ett ämnesövergripande arbete mellan yrkeslärarna och lärare i gymnasiegemensamma ämnen.	Elever Barn- och fritidsprogrammet (BF), Skolenhet J	
Grundskolan	Politiker BUN möter elevråden vid läsårsstart	Elever Gr	Ht 2021
Förskolan	Utbildning Barnkonventionen + metod för BKA	Rektorer Förskolan	
Resurscentrum	En medarbetare går Barnrättsstrategutbildning med inriktning Kulturskola.		2021
Resurscentrum	En medarbetare genomför under hösten workshops med alla arbetslag och ledningsgrupp på Kulturskolan där vi jobbar med verksamhetsnära frågor kring konventionen. Vi har också haft erfarenhetsutbyten med andra Kulturskolor. (Medarbetaren som håller i våra workshops har under 2020 genomgått SKR:s utbildning i Barnkonventionen under ledning av Marie Lundin Karphammar)	Arbetslaglag och ledningsgrupp Kulturskolan	Ht 2021
Resurscentrum	Luleå Kulturskola deltar i det 3-åriga projektet "Influera mera" tillsammans med Kulturskolorna i Gällivare, Jokkmokk, Piteå ock	Kulturskolans deltagare	2021

2022-02-07

	Kiruna. Projektet startade under hösten och i projektet vill vi utveckla våra kulturskolor tillsammans med de som vet bäst - våra unga deltagare.		
Resurscentrum	Vi arbetar med systematisering av förväntanssamtal och andra elevinflytandefrågor samt har under året genomfört två enkätundersökningar/dialoger, en bredare och en mer riktad i anslutning till ett projekt, för att höra vad våra unga deltagare vill göra på kulturskolan och hur och när de vill ha sina aktiviteter. Detta material är också en del i vårt framtida rekryteringsarbete.	Kulturskolans deltagare	2021

Genomförda Barnkonsekvensanalyser senaste året/åren:

Verksamhet	Beslut med BKA	När
Gymnasieskolan	Inför övergång till fjärrundervisning till följd av Covid-19	Mars 2020
Gymnasieskolan	Inför förändrad bemanning Elevhälsa	April 2020
Gymnasieskolan	Inför succesiv återgång till närundervisning efter 1 maj fram till skolavslutningen. Direktiv från regeringen, folkhälsomyndigheten och regionalt smittskydd om återgång till i huvudsak närundervisning. Förvaltningsledningen har beslutat om en period med succesiv ökning av närundervisning, och gymnasieledningen har beslutat om hur det ska gå till.	April 2021
Grundskolan	Ersättningslokaler med anledning av mögel i skolbyggnad - Hertsöskolan	Maj 2021
Grundskolan	Ersättningslokaler med anledning av brand-Furuparksskolan	Juni 2021
Förskolan	I samband med att förskolor har stängts och inkluderats i annan enhet, t ex stängning av förskolan i Karlsvik och Ängesbyn	
Förskolan	Inför sommaröppen förskoleverksamhet	
Förskolan	Inför flytt av OB-verksamheten till ny lokal	
Förskolan	Med anledning av beredningsplanering till följd av pandemin och begränsade möjligheter att ta emot alla barn pga personalbrist	
Förskolan	Inför ombyggnation av skollokal till förskola	
Förskolan	Inför en eventuell ny befattning i förskolan	
Förskolan	Pedagogisk omsorg i hem	Juni 2021

2022-02-07

IT/Admin, GR	Borttag av avgiftsfritt för barn placerade på fritidshem (Ärendenr 2020/907-3.8.1.1)	2021
IT/Admin, GR, GY	Obligatorisk ansökan till skolskjuts (Ärendenr 2021/155-3.8.1.2)	2021

3.6.2 Hur utövar nämnden sitt tillsynsansvar över fristående skolor?

Enligt Skollagen (SL) 26 kap. 4 § har kommunen tillsynsansvar för förskola och fritidshem samt för pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen godkänt, gäller dock ej 6 kap. Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen.

Godkännande av enskild som huvudman för förskola, fritidshem som inte anordnas vid en skolenhet samt pedagogisk omsorg handläggs av den kommun där verksamheterna ska bedrivas.

Från och med 1 januari 2019 har även tillkommit att det ska göras en ägar- och ledningsprövning vid ansökan om godkännande och vid tillsyn av fristående förskola och fritidshem. Det handlar om att enligt skollagen tillse att berörd huvudman har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten och har ekonomiska och övriga förutsättningar att följa dem. I de fall en juridisk person ansöker så gäller prövningen vd och ledning med inflytande över verksamheten, eventuella styrelseledamöter och styrelsesuppleanter eller bolagsmän i bolag samt personer som genom direkt eller indirekt ägande har väsentligt inflytande över verksamheten. En enskild ska i övrigt bedömas lämplig och när juridisk person ansöker ska samtliga bedömas lämpliga enligt ovan.

Det finns även rutiner för att enskilda huvudmän ska kunna anmäla förändringar i fristående verksamhet, vilket kan handla om en ny huvudman, förändring i godkänd verksamhet eller mindre förändringar i befintlig verksamhet. Detta finns tillgängligt på lulea.se

Huvudmannen ska vid tillsyn kunna visa att verksamheten bedrivs i enlighet med förutsättningarna för godkännandet. Tillsynen ska även ses som ett stöd för de enskilda verksamheterna. Kommunen i egenskap av tillsynsmyndighet har rätt att granska verksamheten på plats och att få tillträde till byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten (SL 26 kap. 6 §) Verksamhet som står under tillsyn är även skyldig att på begäran lämna upplysningar, handlingar och annat material som behövs för tillsynen (SL 26 kap. 7 §). När en enskild huvudman blivit godkänd sker tillsyn enligt riktlinjen *Riktlinjer för godkännande och rätt till bidrag för fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg daterad 2018-02-01*.

Förebyggande åtgärder – råd och vägledning i samverkan, sker löpande och på förfrågan. Informations- och dialogträffar erbjuds de fristående minst två gånger per år. Exempel på innehåll:

- Ekonomi
- Barn - kö och placeringar

2022-02-07

- Information om vad som pågår i kommunens förskolor
- Systematiskt kvalitetsarbete, kvalitetsrapporter etc
- Frågor som väcks av de fristående själva t ex hur arbetar ni med skolchefsfunktionen?
- Erfarenhetsutbyte
- Språkutvecklande arbetssätt i svenska – exempel de senaste åren: föreläsning om högläsning, tillgång till digitala biblioteket Ugglo och deltagande i kompetensutveckling när så är möjligt

Inledande tillsynsbesök – efter att en huvudman fått Barn- och utbildningsnämndens godkännande att starta sker ett inledande tillsynsbesök inom 6 månader.

Regelbunden tillsyn – förannmält besök som kombineras med granskning av handlingar och intervjuer. Regelbunden tillsyn genomförs planerat med två till fem års mellanrum. Tillsynen dokumenteras i en rapport som redovisas till Barn- och utbildningsnämnden - frågeformulär samt beslutdokument. Barn- och utbildningsnämnden kan besluta om ingripande vid behov. Vid regelbunden tillsyn grundar sig Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning och förslag till beslut i Barn- och utbildningsnämnden på besök i verksamheten, intervjuer med ledning, personal och vårdnadshavare samt på studier av dokumentation och en granskning av verksamhetens pedagogiska miljö.

Riktad tillsyn – Sker när kommunen får kännedom om omständigheter som skulle kunna kräva åtgärder.

Löpande granskning och tillsyn – den fristående huvudmannen inkommer systematiskt med de rapporter och information som krävs som grund för utbetalning av kommunalt bidrag för den fristående verksamheten

3.6.3 Vilka lärdomar har nämnden dragit av pandemin?

Nedan följer ett utdrag från kommande kvalitetsrapport för Huvudmannen där pandemins påverkan på centrala delar av verksamheten och i förlängningen för barn och elever tas upp. På slutet finns en sammanfattning och en kortare analys.

Pandemins påverkan på bemanningen

Bemanningen i förskolan har varit en utmaning då medarbetare varit frånvarande i högre grad än vanligt. Andelen vikarier har samtidigt också minskat till följd av pandemin då exempelvis äldre vikarier avstått från att arbeta i förskola på grund av smittorisk. Då andelen frånvarande barn periodvis också varit hög har dock rektor kunnat organisera om sin verksamhet för att anpassa bemanningen. Pedagogers möjlighet att planera och följa upp undervisningen har minskat eftersom bemanningen varit ansträngd och arbetsbelastningen har upplevts som hög.

I grundskolan har resurser inom verksamheten omfördelats vid hög frånvaro. Planeringstider har utgått. Såväl lärare och fritidspedagoger som specialpedagoger har fått gå in och vikariera i klasser och även ombesörja tillsynsuppdrag i större utsträckning. Vikarier har ofta uteblivit och de vikarier som blivit tillsatta har i hög grad varit utbildade och vissa oerfarna.

2022-02-07

Gymnasieskolan har inte haft samma utmaningar med bemanning som förskolan och grundskolan eftersom de undervisar på distans.

Pandemins påverkan på undervisningen

Förskolan beskriver att den planerade undervisningen i form av teman och projekt har fått avvakta i många fall på grund av bristande kontinuitet. De flesta förskolor har fått fokusera på vardagsundervisning istället och bedömer att de trots pandemin haft en välfungerande verksamhet med rutiner där barnen kan vara trygga. Delar av verksamheten har förlagts utomhus under vår, sommar och höst för att minska smittspridningen. Barn som varit frånvarande längre tid kan ha påverkats när det gäller stimulans och lärande. Pedagogers möjlighet att planera och följa upp undervisningen har minskat då bemanningen varit ansträngd.

Övergång mellan förskola och förskoleklass har påverkats och istället för de traditionella arbetssätten kopplat till övergångar har man arbetat med filmer och digitala visningar/möten, samt utomhusbesök. Även kontakter med vårdnadshavare, utvecklingssamtal och föräldramöten har påverkats då de inte kunnat genomföras alls alternativt då de genomförts i annan form.

Grundskolan beskriver att pandemin påverkat undervisningens kvalitet och därmed elevernas lärande. Det som många skolor lyfter är att ordinarie lärares frånvaro bidragit till att undervisningens kvalitet påverkats. Undervisningen har många gånger fått bedrivas utan förberedelse och därmed med minskad kvalitet. Fokus för vikarierna har varit tillsynsuppdraget, vilket har medfört att kvalitativ undervisning har minskat. När specialpedagoger, SvA-lärare och andra stödresurser omfördelades för att alla elever/klasser skulle ha lärlarleda lektioner kunde det innebära att särskilt stöd till elever uteblev. Några skolor menar att det medförde att elever fick lägre målpuppfyllelse. Att frånvarande ordinarie lärare har haft en negativ inverkan på trygghet och studiero, är något som flera av grundskolorna lyfter.

Skola hemma - upplägget för de äldre grundskoleeleverna har medfört att många praktiska övningstillfällen har försvunnit i de praktiska ämnena som slöjd, musik, slöjd men även i laborativa ämnen i NO då de ersatts med teoretiska inslag till följd av distansundervisningen. Skola hemma har påverkat elever olika. En skola menar att skillnaden mellan elever som inte behöver stöd och de som behöver mer stöd har ökat då allt som görs i skolan är svårt att genomföra vid distansundervisning. Lärare har också lyft att det varit svårare att stödja enskilda elever. Distansundervisningen har varit utmanande för eleverna i varierande utsträckning, elever som upplevt det svårt och med ett större stödbehov har fått undervisning på plats på skolan. Det finns även elever som upplevt att distansundervisningen gjort att de kunnat fokusera bättre och upplevt det tryggare hemma. En högstadieskola ser att antipluggkulturen fått mer utrymme bland pojkar då det varit enklare för eleverna att "smita" från skolarbetet vid distansundervisningen. Skolor beskriver ett omfattande arbete med att stödja de eleverna med störst behov och de ser goda effekter av lovskola och extra läxhjälp.

Pandemins påverkan på kränkningar

Distansundervisningen i grundskolan har medfört att skolor arbetat med trivsel- och ordningsregler för den digitalt genomförda undervisningen. När incidenter hänt har det varit svårare att direkt fånga det och föra diskussioner kring sociala aspekter.

2022-02-07

Flera elever på högstadiet har upplevt att förekomsten av kränkningar har minskat som konsekvens av distansundervisningen. Elever har också upplevt att studieron har förbättrats när undervisningen har bedrivits i halvklasser.

Flera rektorer på gymnasieskolan lyfter att fjärrundervisningen kan ha påverkat det låga antalet kränkningar. Färre sociala kontaktytor leder till färre konflikter, men kan samtidigt leda till helt nya konflikter exempelvis på digitala ytor, där det är svårt för lärare att ha överblick och där gemensamma spelregler för beteende saknas.

Pandemins påverkan på skolresultaten

Andelen behöriga till gymnasiets yrkesprogram har fortsatt öka under pandemin. En stor förändring har skett när det gäller behörighet utifrån kön där pojkarnas behörighet nu är högre än flickornas. Det är svårt att dra slutsatser om orsaker men en bidragande orsak kan vara att när undervisningen anpassats till pandemin har det påverkat flickor och pojkar olika. Grundskolan ser inte att det finns en undervisningsskuld eftersom undervisningen bedrivits under hela pandemin antingen på skolan eller via distansundervisning. Det några skolor lyfter är att måluppfyllelsen påverkats men att de i nuläget inte kan dra någon slutsats om pandemins påverkan på elevernas kunskaper, utan att det är något som kan komma att synas framöver. Skolornas beskrivningar visar på stort engagemang för att stödja elever i lärandet då de till exempel missat undervisning på grund av frånvaro. Detta är troligtvis en starkt bidragande faktor till en fortsatt hög måluppfyllelse. Det framkommer att skolor planerar för extra stödinsatser inför ht 2021, som exempelvis lovskola och läxhjälp.

En farhåga hos rektorer på gymnasiet har varit att eleverna inte skulle nå lika långt i sin kunskapsutveckling under pandemiåret som ett vanligt skolår. I satta betyg för elever i åk 3 syns en stabilitet i fördelningen av de högsta betygen för de senaste fyra undersökta vårterminerna- Andelen A-betyg 2021 var den näst högsta under en fyraårsperiod. I Skolverkets uppföljningar av skolan under pandemin har rektorer runt om i landet uppgett att det finns risk för betygsinflation där lärare hellre friar än faller när betygsunderlagen inte är lika varierande i fjärrundervisning. Luleå gymnasieskola anser dock att lärarna haft ett gott och varierat underlag för betygssättning samt en god kollegial samverkan för att hitta nya examinationsformer, vilket borgar för likvärdig betygssättning på goda grunder. Andelen satta F-betyg ökade både för flickor och pojkar mellan år 2020 och 2021. Om en jämförelse mellan det pandemifria året 2019 och 2021 görs så har andelen F-betyg ökat mer bland pojkar, vilket skulle kunna indikera att pojkar i åk 3 klarade fjärrundervisningen sämre än flickor i åk 3. Andelen F-betyg ökar tydligt bland elever på yrkesprogram, vilket indikerar att pandemin påverkat yrkeselevernas studieresultat i större utsträckning än övriga elevers. Rektorerna ser risker för ett framtida kunskapstapp i och med att kommande årskullar kanske inte fått samma grund som årskullar innan pandemin.

Genom statliga extramedel och gymnasieskolans egna ekonomiska överskott har gymnasieskolan kunnat anställa extra lärare i de ämnen där resultaten varit svaga. Dessa lärare arbetar under ht 2021 såväl med undervisning, helgrupp som i lärstudier.

Pandemins påverkan på frånvaron

Resurscentrum beskriver att man ser att för vissa elever som haft hög frånvaro tidigare så har denna ökat än mer under pandemin.

2022-02-07

Någon skola lyfter att vårdnadshavares oro påverkat elevers frånvaro och det finns skolor som gjort orosanmälningar pga. detta.

Några av grundskolorna lyfter att en positiv effekt med distansundervisningen är att det finns elever med problematisk skolfrånvaro som i högre grad deltagit i undervisningen, men att det samtidigt finns elever vars höga frånvaro ökat ytterligare.

På gymnasieskolan ses en minskning av den giltiga frånvaron med anledning av pandemin och fjärrundervisningen. Analysen är att elever som i normala fall skulle sjukskrivit sig istället kunnat delta i fjärrundervisningen hemifrån med lindriga symptom. Kopplingen mellan ogiltig frånvaro och pandemin är inte lika stark som för den giltiga frånvaron men även här tycks det som att närvaron ökat under pandemin.

Pandemins påverkan på studieavbrott

Avbrotten på gymnasieskolan har minskat rejält från föregående läsår och möjligen är detta en pandemieffekt där samhällsläget med exempelvis minskade möjligheter till arbete och resor kan ha gjort att studier ses som ett säkert kort för gymnasieeleverna. Fler än hälften av de avbrott som skett under läsåret är dock så kallade negativa avbrott (osäkert om de leder till studier). Antalet avbrott med orsak "annan" ökar för flickorna och från att 2019 ha varit hälften så många som pojkarnas så var antalet avbrott fler bland flickor 2021. Bakom orsaken "annan" finns bland annat psykisk ohälsa. Det är svårt att avgöra om detta har en koppling till pandemin.

Gymnasieskolans pandemienkät visar på en liten skillnad mellan flickors och pojkars mående under pandemin där flickor i högre grad uppger att de mått sämre under pandemin än annars. Enkäten är dock gjord av elever som återvänt till skolan för höstterminen 2021 och de som gjort avbrott finns inte med i underlaget.

Pandemins påverkan på elevers hälsa och elevhälsoarbetet

Det har framkommit under elevhälsosamtalen och kuratorernas elevkontakter att eleverna under året haft mindre fysisk aktivitet och upplevt en ökad social distansering. Flera elever har också uttryckt ett sämre mående, exempelvis som konsekvens av att aktiviteter och personer som tidigare haft betydelse för deras hälsa har blivit inställda eller inte kunnat träffas. Bristen på sociala kontakter kan ha försvårat läget för elever med psykisk problematik och exempelvis kan social ångest förstärkas vid återgång till skolan. Här bedömer Resurscentrum att det är viktigt att eleverna får rätt stöd, rätt bemötande och anpassningar i tillbakagången till skolan.

Andelen flickor på gymnasiet som säger sig alltid eller ofta känna stress över skolarbetet minskade från 39 procent 2020 till 37,6 procent år 2021. Flickors stressnivå är som tidigare betydligt högre än pojkarnas. Medan aktuell forskning och elevhälsoteamen pekar på ökad stressnivå bland ungdomar under pandemin så visar gymnasieskolans elevhälsosamtal det motsatta. För att få en fördjupad bild av vilka konsekvenser pandemin har haft på elevernas mående anställdes en projektledare som disputerat inom ämnet hälsovetenskap med ungdomsinriktning. Under september 2021 gjorde gymnasieskolan inom ramen för projektet en enkätstudie bland eleverna för att fånga in mående under pandemin. Syftet var dels att skapa en övergripande bild och dels att ge rektorer data för den egna enheten. Detta så att rektor tillsammans med Elevhälsa ska kunna planera för insatser utifrån enhetens egna elevsvar. I enkätundersökningen framgår att det finns elever som ser att de fått ta ett stort eget ansvar för studierna och känt sig effektiva medan många uttrycker att de haft svårt att

2022-02-07

hitta rutiner. Detta kan kopplas ihop med indikationer om en sämre studiero, som framkommer i elevhälsosamtalen. Elever har fått lösa sin egen arbetsmiljö vilket försvåras av trångboddhet och avsaknad av vuxenstöd. I enkätundersökningen framgår också att 10 procent av de som svarat inte upplever att de har någon att prata med om sådant som känns svårt. Här ser gymnasieskolan att elevhälsan skulle kunna göra riktade insatser mot de program där elever angett detta, exempelvis genom att öka sin synlighet och lyfta fram möjligheten till samtalskontakt.

Rektorer och lärare på gymnasiet har fått bland annat fått introduktion i motiverande samtal och positiv psykologi. Rektorer på gymnasiet upplever att det sociala sammanhanget spelar roll när det gäller att få elever med stödbehov till skolan. Utifrån att det är lättare att ta till sig av stöd om en inte upplever sig sticka ut från mängden skulle en lösning för att attrahera än fler elever till lärstudion kunna vara att satsa på stöd i grupp.

Pandemins påverkan på utveckling av arbetsformer

Resurscentrum beskriver att pandemin har fört med sig möjligheter till ökad kompetens och större trygghet och flexibilitet när det gäller digitala arbetsformer och möten. De digitala arbetsformerna kommer även efter pandemin att berika kvaliteten i arbetet, vilket kan förväntas gynna det stöd som erbjuds. Exempelvis ser Resurscentrum att detta har ökat tillgängligheten för skolkuratorer och skolsköterskor. Vårdnadshavare har i hög grad uppskattat de nya mötesformerna och det har gett en ökad grad av föräldramedverkan, exempelvis genom att båda vårdnadshavarna kunnat delta på ett enklare sätt vid återkoppling från skolsköterskan. Skolkuratorerna har sett både för och nackdelar med det ökade användandet av digitala möten. Fördelarna har märkts hos de elever som haft vårt att mötas "öga mot öga". Dock har skolkuratorer haft svårt att genomföra hembesök vid behov, exempelvis hos elever med problematisk skolfrånvaro. Då verksamheterna nu återgår till fysisk skola är det viktigt att fortsätta använda digitala möten då det är praktiskt och fördelaktigt.

Sammanfattning

- Utvecklingsarbetet har många gånger fått pausas, samtidigt som den digitala utvecklingen tagit stora kliv
- Den digitala utvecklingen har påverkat tillgängligheten och visat sig ge positiva effekter på barn och elevers tillgång till elevhälsa men även möjliggjort för en del elever med problematisk skolfrånvaro att ta del av undervisningen i högre grad än tidigare
- Bemanningsfrågan, särskilt i förskola och grundskola har varit utmanande och när ordinarie lärare är frånvarande har det en negativ inverkan på studiero
- Distansundervisningen har varit utmanande för eleverna i varierande utsträckning och elever som upplevt det svårt och som har ett större stödbehov har fått undervisning på plats på skolan. Det finns även elever som upplevt att distansundervisningen gjort att de kunnat fokusera bättre
- Trångboddhet och avsaknad av vuxenstöd har varit försvårande faktorer för distansstudier

2022-02-07

- Stöd från Resurscentrum har minskat i omfattning och detta har haft en negativ påverkan på barns och elevers utbildning – förväntad ”stödsuld”
- Skolor beskriver ett omfattande arbete med att stödja de eleverna med störst behov och man ser goda effekter av lovskola, extra läxhjälp och utökning av arbetet med lärstudior
- Det finns upplevelser av att kränkningar minskat, men samtidigt utmaningar när undervisningen förläggs till digitala ytor där sociala spelregler saknas
- Tendenser till betygsglapp i gymnasieskolan
- Pojkars behörighet till yrkesprogram på gymnasiet ökar och ligger nu högre än flickors- trendbrott! Denna tendens syns även i riket i stort. Oklart om detta har en koppling till pandemin
- Avbrotten på gymnasieskolan har minskat rejält från föregående läsår men fler än hälften av de avbrott som skett är dock så kallade negativa avbrott (osäkert om de leder till studier). Antalet negativa avbrott för flickor ökar
- Gymnasieskolans pandemienkät visar på en liten skillnad mellan flickors och pojkars mående under pandemin där flickor i högre grad uppger att de mått sämre under pandemin än annars

Analys

Pandemin har påverkat samtliga verksamheter på alla nivåer. Arbetet med att kontinuerligt vara uppdaterad kring nuläge och nationella regelverk och göra Anpassningar utifrån rådande situation, har medfört att annat arbete fått stå tillbaka.

Skolverket fastslår i sin delrapport av ”Covid- 19 pandemins påverkan på skolväsendet” att skolans kompensatoriska uppdrag försvårats av pandemin. Det kompensatoriska uppdraget innebär att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov och att de ska ges stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Den sammanväga bedömningen av Luleå kommuns skolor är att pandemin ställt höga krav på att ta hänsyn till barns och elevers olika behov i utbildning och att skolorna arbetat med att identifiera stödbehov och flexibelt skapa olika typer av stödinsatser. Underlaget är inte tillräckligt för att bedöma varken kvaliteten på eller effekten av de vidtagna kompensatoriska insatserna. Detta är dock en fråga som huvudmannen behöver ta med sig in i arbetet med både den ordinarie utbildningen och i beredskap inför kommande samhällsförändringar som ställer nya krav på upplägg för utbildningen.

Analys av pandemins påverkan är viktig för att kunna ha med sig in i framtida behov av Anpassningar till nya rådande samhällssituationer, men också för att se vilka förändringar i arbetssätt under pandemin som fortsatt i ett nytt ”normaltillstånd” skulle gynna elevernas lärande och välmående.

2022-02-07

3.7 Frågor som lyftes vid dialogmötet

Revisionen ställde nedanstående frågor vid dialogmötet och ledamöternas svar finns redovisade. Det kan vara flera ledamöter som bidragit till svaren på respektive fråga.

3.7.1 Om en friskola stänger eller brinner ner, vilken krisberedskap finns?

Skolan har god erfarenhet av att kunna ställa om väldigt snabbt med en väl fungerande organisation med god styrning.

Någon friskola har inte stängt i kommunen däremot en förskola. Alla barn i Luleå är "våra" barn. Det finns överkapacitet för att kunna omhänderta barnen. Hittills har det inte varit ett problem som inte kunnat lösas. Nämnden har bra dialog med friskolorna och fria förskolorna. Som organisation är nämnden ganska snabb på att ställa om. Det finns beredskap. Till exempel vid branden i Furuparkskolan, allt löste sig snabbt, brand lördag, eleverna lediga måndag och därefter i skolan.

Nämnden har testat organisationen (Hertsön och Furuparkskolan) så detta löses, nämnden har beredskap. Spelar ingen roll om det är i en kommunal skola eller friskola.

Det nämnden lärt sig och blivit bättre på är att hålla vårdnadshavare informerade i tidigt skede. Det är en viktig del.

3.7.2 Vid vår protokolläsning framkommer att det finns många ärenden angående skolplikt. Har det blivit mer vanligt?

Det har ökat eftersom nämnden jobbar mer aktivt med detta nu. Nämnden har utrett var alla barn finns och har gjort ett bra arbete med hjälp av exempelvis Försäkringskassan.

Föräldrarna anmäler nu till rektor att de ska vara utomlands. Tidigare fanns ett mörkertal. Globaliseringen har också bidragit. Det finns många akademiker i Luleå vilket bidrar till fler utlandsvistelser men nämnden anser sig också ha bättre koll idag på de elever som är utomlands.

3.7.3 Elevernas arbetsmiljö - hur upplever ni den?

Anses vara en komplex fråga. Detta har uppmärksammats ur olika synvinklar. På dagens nämndssammanträde får nämnden en rapport om systematisk arbetsmiljöarbetet (SAM) och där finns en del att göra. Det finns skäl för revisionen att titta på SAM, uppfattningen är att det kan göras mer från kommunen och från nämnden sida. Det är exempelvis inte valfritt för verksamheterna att redovisa SAM och ändå är det 20 procent som inte rapporterar in. Gällande personalens arbetsmiljö och elevers arbetsmiljö på skolorna anses det inte ha fullständig kontroll.

Nämnden har även uppmärksammat vikarietillgänglighet som ett problem som berör både elever och personal. Det pågår nu en upphandling av extern vikariepool.

3.7.4 Resurscentrum - vad innebär det och vad finns det för verksamheter samt vad är syftet med resurscentrum?

Inom resurscentrum finns; Elevhälsa med specialistkompetenser som skolorna och förskolorna kan få stöd av. Varje skola har även sitt eget elevhälsoteam, så det som

2022-02-07

finns inom resurscentrum är en specialkompetens, som alla skolor inte har tillgång till själva. Specialpedagogerna är inriktade på olika kompetensområden och har fördjupade kunskaper inom sina områden. Även skolskötorskor, skolkuratorer och skolpsykologer samt skolläkare är organiserade under elevhälsan, men är verksamma ute i skolorna. Den gemensam organiseringen säkerställer likvärdighet mellan skolorna och ger också yrkesgrupperna möjlighet till professionell utveckling.

Måltidsservice som ser till att alla våra enheter har skolmat och måltider inom förskolan.

Kulturskola är avgiftsfri och bidrar till måluppfyllelse inom utbildning via estetiska uttrycksformer

Modersmålsenheten – modersmålsundervisning och studiehandledning samt introduktion av nyanlända elever (ser till att vi kartlägger behoven hos de nyanlända elever som kommer till kommunen)

Nämnden har gett i uppdrag att ta reda på hur resurserna fördelas mellan flickor och pojkar. Resurscentrum har representant i skolchefens ledningsgrupp.

Det är på gång en lagförändring med ett minimikrav gällande elevhälsan. Nämnden har haft vakant skolpsykolog då de har slutat eftersom de har fått sitta i bil för mycket. Den tjänsten är nu tillsatt så idag finns den banning som är planerad för elevhälsan.

Nämnden vet att en fungerande elevhälsa är jätteviktig för elevens resultat.

3.7.5 Skolbiblioteket - Fungerar samarbetet med FOK?

Det är lagstadgat att det ska finnas skolbibliotek. Biblioteken (skolbibliotek kontra allmänt bibliotek) skiljer sig dock åt vilket innebär att de har olika uppdrag. När det sker nybyggen måste nämnden ha en diskussion gällande biblioteken. I Gammelstad flyttar biblioteket ut från skolan. Någon i nämnden uppgav att hen inte ansåg att nämnden haft tillräckliga diskussioner om detta och det finns anledning att titta på detta framöver.

3.7.6 Förstelärrareformen - Har nämnden erfarenhet av detta? Fungerar det med förstelärare/lektorer?

När systemet med förstelärare kom så fungerade det väldigt dåligt. Det dröjde innan de fick till det, uppfattningen är att det fortfarande inte fungerar överallt. Det ska vara de bästa lärarna och nämnden skulle vilja placera dem på de skolor som har sämst resultat. Forskningen i denna fråga ansågs inte fått ett större utrymme men viss påverkan i och med samverkan med LTU. Det kan också nämnas att det finns ett vetenskapligt råd, som leds av lektorer och som jobbar för att knyta utbildning närmare forskning.

Inledningsvis genomfördes en gemensam rekrytering och då fanns det uppdragsbeskrivning men därefter övergick det till att vara en enhetsfråga och då tappade nämnden lite kontroll. Nämnden skulle behöva få en uppdatering/uppföljning av förstelärarna. Idag finns det fyra lektorer, bland annat nämndens utvecklingsledare samt att det finns ca. 120 förstelärare.

2022-02-07

Luleå Kommun
Grundläggande granskning 2021

2022-02-07

KPMG AB

DocuSigned by:
Eva Henriksson
E1E5533098AA495...
Eva Henriksson

Certifierad kommunal revisor,
kundansvarig

DocuSigned by:
Camilla Strömbäck
4F6BFCF9B4F744C...
Camilla Strömbäck

Certifierad kommunal revisor